

Selahattin Demirtaş

SEHER

Zeki z. kırmızı

2018

Demirtaş, Selahattin; Seher (2017, Öykü), Dipnot yayınları, Onbirinci Basım, 2017, Ankara, 200 s.

Demirtaş'ın ilk kitabının 11. baskısı elimde. Tutukevinde (Edirne) yazdığı öyküleri yine tutukluyken yayımlandı. Kitabı özgür ama kendisi bugün de tutuklu. *Halkın Demokrasi Partisi (HDP)* eşbaşkanıydı tutuklandığında. Önümüzdeki günlerde yapılacak seçimde partisinin cumhurbaşkanı adayı. Ve yine tutuklu...

Tüm bu ve temsilciliğini yaptığı siyasete (soldan ve) köklü eleştirilerimi ayrıç içine alıp kitabını elime almam, okuyabilmem için epeyce kavgalandım kendimle. Bunun asıl nedeni, çok toz kalkması ('*yok satar*'), arkadaki güçlü ve siyasal-medyatik kişilik, yazının (edebiyat) emekçilerinin onca emeklerinin bir çırpıda kenarlanabilmesi, hatta hiçlenebilmesi, vb. dir. Genellikle böylesi bir yayıncılık olayına karşı olabildiğince serinkanlı kalmayı yeğlerim. Üstelik kitabı tanıtmada devreye sokulan adlar da benim açımdan yeterince irkiltici, örneğin Oya Baydar...

Ama yine de önyargıların kimseye bir yararı yok ve benim de önyargılarımı bileme hakkım, keyfim haliyle yok. (Nice önyargılı biriyim, bunu da burada tartışmayacağım.) Tersine özellikle önyargıyla hesaplaşmanın tam sırası gibi gelir böylesi durum ya da örnekler bana. Yanıldığımı gördüğüm ya da görmediğim olmuştur.

Ama Selahattin Demirtaş, **Seher** adlı öykü kitabıyla okumam için yeterli nedenini de kitabının yanına ekledi, bu da bir gerçek. Kitap yayını izleyen dönemde hakkında epeyce bir toz kalktı dediğim gibi. Dişe dokunur, dikkate değer bir yazınsal, eleştirel bir yaklaşım da olmadı ya da ben görmedim. Ama çok doğal, birçok başka etken, Selahattin Demirtaş'ın da açıkyürekliklikle belirttiği gibi ("*Edebiyat alanında kesinlikle iddialı değilim. Bunu mütevazılık olsun diye söylemiyorum. Kitabın ilgi görmesinin ilk ve en önemli nedeni siyasi kimliğim ve tanınıyor olmamdır. Bilinmeyen bir isimle bu kitabı yayımlasaydık acaba aynı ilgiyi görür müydü? Asla. Ben bunun farkındayım. Fakat bu avantajımı, edebiyat yoluyla değerlendirerek mücadeleye bir de bu alandan katkı sunmanın yanlış olmadığına inandım.*") (Bkz.

<https://www.evrensel.net>, 24.09.2017) yazını içi bir bakışı dizginledi, ketledi. Oysa yazarın ve eleştiri çevresinin anlayışlı, alçakgönüllü yaklaşımına gerek bırakmayan bir yapıt var karşımızda. Düzgün, doğru, güncel, işlevsel, yerini dolduran bir öykü kitabı... Yazının içsel gerekleri konusunda da günümüzde yazan birçok öykü yazarımızın gerisinde kalmak bir yana, kimi açılardan önünde bir örnekle bulduğumuzu baştan belirteyim.

"*Katledilen ve Şiddet Mağduru Bütün Kadınlara...*" sunulan ve *Bahar Demirtaş* ile *Siya Gürbüz*'ün resimlediği kitap ve önemi hakkında birkaç şey söylemekle yetineceğim ben de ve buradan yola çıkarak iki temel konuda, 1) Kadın, 2) Kürt sorunu konularında içimin tartışmaya hevesli kıvrantı ya da kamaşmalarını bastıracağım. Gevezeliğin ne yeri ve zamanı, ne de sırası...

Belli ki Selahattin Demirtaş yazarlığını içinde biriktirmiş, daha ötesi damıtmış yıllar boyu. "*Sanatı da mücadelenin, yaşamın, bizi var eden değerlerin en önemli parçası olarak gör*"en (**agb**: adı geçen bağlantı) Demirtaş, ekliyor: "*Edebiyatta iddialı olmasam da siyasi bir kişi olarak büyük bir risk alıyorum ve kendimi, düşüncelerimi kamuoyunun eleştirisine, acımasızca açık olan bir zeminde dile getiriyorum. Bu beni korkutmuyor, ama tedirgin oluyorum tabii. Yine de yaşamım boyunca hep en büyük riskleri göze alarak ilerledim.*" Yazını, genelde sanatı işlevsel, yararcı (pragmatik) bir toplumcu bakış açısında kavradığı için izlek (tema) yapıtının çerçevesini (kontur)

kendiliğinden belirliyor ve canlı bir siyasetin yöneldiği toplumsal hedeflerin başında gençlikle birlikte yer alan kadın toplumuna odaklı izleksel tümlükten yola çıkıyor. Şunları söylüyor yukarıdaki söyleşisinde: “Devletin, sermayenin, militarizmin, ırkçılığın yol açtığı bütün şiddet, sömürü ve tahribatin merkezinde kadın vardır. Bu başlı başına en ciddi siyasal sorundur. Erkek egemen zihniyetin kendini ilk var ettiği “coğrafya” kadın bedenidir. Aslında doğru adlandırma “erkek sorundur.” Bizler bu ciddi sorunla cesurca yüzleşmeden ne demokrasi ne özgürlük ne de eşitlik konularında mesafe katedemeyiz. Buradan baktığımızda, aslında benim yaptığım şey ‘fantastik kadın öyküleri’ yazmak değil, siyasal anlamda bir ‘kadın özgürlüğü’ mücadelesidir. Ne benim ne de diğer muhaliflerin yargılanmasından ayrı ve uzak bir konu değildir bu mesele.” (...) “Kadın özgürlüğünü yazayım derken, erkek olarak bir ‘lütufta’ bulunuyormuş gibi ciddi bir hataya da düşebilirsiniz. Kadının kimliğine yönelik saldırının en temel faili erkektir. Buradaki erkek anlayış bazen koca, bazen abi, sevgili, nişanlı, baba olarak ortaya çıkarken, bazen de devlet, patron, müdür olarak ya da eş başkan olarak ortaya çıkabilir. Çoğu yerde de bir kaç birden aynı anda ortaya çıkar ve kendi egemenliğini, gücünü, hiyerarşik üstünlüğünü korumak, güçlendirmek için her türlü zorbalığı yapmaktan çekinmez.” Ekliyor: “Kadın özgürlüğü ve erkek egemen zihniyeti üzerine en çok kafa yoran, yazan, konuşan kişi bu anlamda Sayın Öcalan’dır. Yeryüzünde şimdiye kadar bu konulara bu kadar kafa yoran bir erkek daha tanımadım.” Demirtaş’a göre, “‘Seher’ de yüzde yüz kurgudur, ama binlerce Seher’in varlığından haberdarız tabii ki. Bu nedenle fantastik değil hakikidir Seher.” Yazarımızın, ulus ve ulus içi parçalanmanın en büyük yitireni (mağdur) her yaştan, soydan, boydan kadını ve onun günümüzde yoğun eril şiddet saldırısı altındaki durumunu anlatmayı bilinçle seçtiği açık. Hemen belirteyim Türkiye’de özellikle kadın-lık durumu, hatta doğrudan kadınla yükselen bir özanlatı, tüm dehşetli içeriğiyle birlikte 60’ların sonundan beri sanatın önemli gündemlerinden biri oldu ama git git gevşeyerek. 12 Eylül tırpanı ne kadın sorunu, ne ortalıkta kadın bıraktı. Kadından 80 sonrası dizgeleri besleyen, emziren, büyüten bir topluluk yarattı hatta. Kadının (!) suçu çoktur öte yandan (ve bana göre). Dizge 12 Eylül’ü, *Özalizmi*, *Çillerizmi*, *Erdoğanizmi* ile kadını suçun en büyük paydaşı, ortağı, hatta kaynağı yaptı (Mahalle örgütlenmeleri incelendi mi?). Kürtçü siyaset ise bu konuda yararçı (pragmatik) ve kendince doğru bir anlayış geliştirdi. Genç kadından savaştı olabileceğini çok doğru olarak gördü ve buna ciddi yatırım yaptı ve başarılı oldu. Bunun anlamı şuydu. İslamcı siyasetten değişik (farklı) olarak zorluk, kıtlık koşullarında etno-ulusalcı bir ayaklanmada genç kadın ve erkek isyancı ya da savaştı yan yana nasıl gelirdi? (Laiklik en uygun çerçeveydi her şeye karşın.) Oysa İslamcılık kadını yanına aşağılayarak, kapatarak, görünmezleştirerek alabil(ir)di. Ama almadan edemezdi işin tuhafı. Aslında her iki koşulda da kadın gün(ce) uyarlandı ama evrensel ‘ikinci cins’liğinden (*Simone de Beauvoire*, özgün dilde 1949) kurtulmak bir yana hem köleliği daha pekişti, hem de kendini şiddete boğan dizgelere, siyasal izlencelere oğullar (cinsi önemli değil, kadın ya da erkek, ama ‘oğullar’) yetiştirmeyi sürdürdü büyük hevesle. Buna karşın Demirtaş’a kulak verelim. Hayır, ‘*cennet annelerin ayakları altında*’ demiyor o, kuşkusuz taşıdığı geleneksel değerler yüzünden böyle düşünmekle birlikte. Kadını siyasal kimliğin etkin öznesi (Ama hangi siyaset sorusunun yeri değil burası?) olarak görüyor, düşünüyor ve onu yazgısıyla yüzleşmeye çağırıyor. Sorumuz ise tam bu noktada şu: Selahattin Demirtaş, kadın(lığı) hangi yazgısıyla yüzleşmeye çağırıyor? Kitaptaki 12 öykü aslında birçok açıdan çağrı çıkardığı yüzleşmenin onanabilir, benimsenebilir, üstlenilebilir bir yüzleşme olduğunu kanıtlıyor. Nedeni, kendi siyasal yerinden değil (ki bu da değişik

kavramalara açıktır) daha üst, az çok evrensel bir bağlamdan kotarılmış olmaları öykülerin. Bu nedenle, yazınsal düzeyi bir yana, **Seher**'i okumalı, savunmalıyız.

Kitabın Kürtçe baskısı yapılmıştır kuşkusuz ve yapılması da gerekirdi. Kürtçesinin de Türkçesi denli etkili, güçlü olduğunu düşleyebiliyorum. İlk hangi dilde tasarlandıklarını düşünmem bile. Yalnızca şunu söyleyebilirim. Burada kullanılan Türkçe (hiçbir ırkçı, şoven ima taşımadan söyleyebilirim ki) denetimli, yaratıcı, egemen olunmuş bir Türkçedir. İki ana dilden hangisini kullanırsak kullanalım ve kökenimiz ne olursa olsun (bana göre bunlardan söz etmek ayıptır her koşulda) kardeşimizin diline bunca egemenlik ve sorumluluk, insan ilkelerimizden biri olmalı. Öykülerde benim en çok dikkatimi çeken şey de bu. Pırıl pırıl bir Anadolu insanı kendi insanını anadilinde değil belki ama kendi yurdunun dillerinden birinde tüm tını, ırası, bedeni, eylemiyle ortaya çıkarabiliyor. Şaşırıyorum çünkü Yaşar Kemal'in ulusötesi, evrensel ve Türkçeyi, anadiline karşın doruğa taşıyan, Türkçeyi daha Türkçe kılan girişimi neredeyse 70-80 yıla yayılıyor.

*

İçimizdeki Erkek'le açılıyor **Seher**. Ama öykülere hızla bir göz atmadan önce izleksel tümlük konusunda bir iki şey söylemek istiyorum. Özellikle şiirde yeniden yaygınlaşan izleksek tümlük (tematik bütünlük) benim için önemli, anlamlı. Öyküde doğrusu şiir denli önemli bulsam da hoşuma gittiğini söylemek zorundayım kitabı, hiç değilse çerçevelerde yöneten ana izleğe bağlı olarak düzenleme, örgütlenme çabasının. Ama bir koşul olarak da görülmemelidir. Çünkü en üst, yaratısal izlek zaten öykü baklalarını görünür ya da görünmez biçimde diziyo. Bunu biçim ya da göndermeli kimi alt izlek ya da örgelerle sağlıyor yazar. İyi de şiirin de arkasında bir şair yok mu? Var ama şiirin yapısı, anlatıdan çok başka. Uzam/zamanla tek şiirin ilişkisi şiirin türsel gerekçelerine bağlı olarak başka biçimlerde çatılmak zorunda. Tek şiiri özerk, hatta özgür kılan (soluk alıp vermede, kendi ayakları üzerinde yürüme türünden yazınsal birim varsayımı ya da öngörüsüne bağlı) biçimsel kaygı izleksel kümelemeye karşıt yönde bir devinim yaratıyor. Bu çelişkinin üstesinden büyük şairler geliyor. Nazım'ın dizeleriyle söylersek, '*bir ağaç gibi tek ve hür/ ve bir orman gibi kardeşçesine*' eytişmeli bir örgütlenme (organizasyon) şiirin daha şiirleşmesine ciddi katkı yapıyor. Öykü ise sayısız el altı gereç, yazı ögesiyle izlek tümlüğüne yatkın bir tür... Burada büyük öykü yazarlarını, kitaplarını bir izleğe bağlamaktan alıkoyan şeyin, sanıldığıınca zorunlu olmaksızın kusursuz yumurtalar, yapıbiçimler yaratmak, bir billurlaştırma siyaseti (tabii yazınsal anlamda) izlemekle ilgili olduğunu sanıyorum. (Tek şiir denli özgür tek öykü.) Çelişki aslında komik, üzerinde düşünülürse... Eskiden tek öykü kitaplaşabiliyordu (Tek öyküden oluşan yayınlar anımsıyorum), romanlar bölüm bölüm ya da sayfa sayfa süreli yayınlarda yayınlanabiliyordu, yani yayıncılık biçimleri ve dayatmalarıyla öykü-roman-novella türsel seçimi ve seçilen türün uzunluk kısalığı ilişkiliydi, dolayısıyla yazarın eli daha özgürdü. Artık örneğin Türkiye'de yaygın öykü kitabı 100-150 sayfa arasında değişiyor, yayıncı, dağıtımçı, yazar ve okur öykünün bu *meta* biçimine, durumuna iyiden koşullandı denebilir. (Öykü yayıncılığında en uygun (*optimal*) denge noktası, ki geçicidir, tarihseldir.)

Yiğit Bener kitabın geneli için şöyle diyor (Cumhuriyet Kitap Eki, 24 Kasım 2017): "*Her şey iç içe: İsyân, kabullenme, direniş, suç ortaklığı, cehalet, bilgelik...*" ve ekliyor: "*Tekinsiz bir üslubu var. İçerideki iç muhasebeyi anlatırken okura düpedüz kahkaha attırabilen 'Annemle Hesaplaşmalar' gibi öykülerinde mizahın gücünden yararlanırken, okuru sarsacak asıl ağır darbeleri dışarının öykülerine saklıyor. Metnine serpiştirdiği hınzırca dil oyunlarına, monolog ağırlıklı sade ve akıcı anlatımın hafifletici etkisine, hatta "en minik kardeşi" Bahar'ın öykü çizimlerinin yumuşatıcı*

atmosferine kanıp gardını düşüren okurun vay hâline! (...) Onulmaz acıları en çıplak hâliyle betimlerken olsun, acı bir tebessümle örtük olarak dile getirirken olsun, yazar asla serinkanlı anlatımından vazgeçmiyor. Meramını okurun gözüne sokmadan, yeri geldiğinde sözcüklere bile dökmeden anlatmasını biliyor. Ve son öyküsü 'Sonu Muhteşem Olacak'ta okurunu sözün bittiği yerde, yok edilen kimsesiz kentin buharlaşan hayalleriyle baş başa bırakarak usulca nokta koyuyor metnine." Bener'in yargılarına katıldığımı söyleyebilirim. Belki buna Orhan Kemal'e özgü oturmuş, düşünceleri, duyguları, devinimleri, konuşmaları, görünümleri ile sağlam, bağdaşık kişilerini (karakter) ve yazarımızın *kişileştirme* (canlandırma, anima) yeteneğini ekleyebiliriz. Birkaç tümce öykü kişisini olanca somutluğu, yalnızca o andaki varlık belirimleri ile değil, zamana yayılan (geçmiş ve gelecekteki) olanakları, gizilgüçleriyle canlandırmaya yetiyor. Bu Demirtaş'ın gerçekten yazmayı sürdürürse önemli bir yazar olabileceğini ve yazının uzunca bir süredir unuttuğu, anlaşılan kimi özelliklerini yeniden canlandırabileceğini gösteriyor.

İçtenlikli duygusuyla tınlayan ve özellikle solun evrensel anlatı geleneklerini yalnızca yineleyen **İçimizdeki Erkek** öyküsü, cezaevinde bir serçe çiftinin yuvalanması, yavrulama çabaları, devlet kuşlarının çiftin üzerine saldırdığı yığıl ve savunma, direniş çizgisinde ödünsüz dişiye karşılık ödün vermeye yatkın, durumu kurtarmaya çabalayan erkek serçenin (Hamza) bocalamaları çevresinde örülü kısa, değişmecesel (metaforik) bir öykü. Simgesel göndermeleri epeyce kuşkusuz ve kullanılan mektup dili oldukça alaylı ve incelikli...

İzleyen ve kitaba adını veren öykü **Seher**, cinsel şiddet ve töre kıyımı (cinayet) kurbanı... "Üç erkek, akşamüstü ormanda hayallerini çaldı Seher'in./ Üç erkek boş bir arazide canını aldı Seher'in." (32) Geleneksel izleksel kalıba (şablon) uyuyor tüm öykü öğeleri. Seher kafasına tabancayı dayayan abisini yüklendirmektedir son dakikada. Türk yazını ve sinemasının geçmişte gerçekten sarsıcı örneklerini yarattığı bu içler acısı *sefilliğimizin* kanıtı konu, 1) Yeğînleşen güncelliği, 2) Yine ve yine anımsatmanın doğru olduğu inancı, 3) Demirtaş'ın üstlendiği toplumsal konum, 4) Olabildiğince yalınlaştırılmış bir anlatımla cinayetin ürpertici doğal(laştırılmış)lık zeminine yaptığı incelikli ve etkileyici göndermeler, 5) Konunun gereği açısından yazınsal süslemeyi, dolayısıyla sapmayı ayıklama titizliği, 6) Yargılamaya yeltenmeyişi, vb. birçok nedenle can yakıcı bir öykü olarak önümüze geliyor. Anne, baba, ağabey ve 22 yaşında Seher, hiçbirinin de istediği olmayan şeye birlikte sürükleniyorlar. Oysa bir adım sonrasını öykülemenin sırasıdır ve bunu yapabilecek insanlardan biri yazarak ya da siyaset yaparak Selahattin Demirtaş'ın ta kendisidir. Demirtaş'ın gizli açık 'erkek' olana dönük olumsuz kanısı ve eleştirisi elbette yüzde yüz haklıdır. Belki sorun kadının soyutlama düzeyinde gözü kapalı aklanmasıdır ama bu nedenle somut, oradaki kişi kınanamaz. Bu öyküyü okuyana *Pelin Buzluk*'un **En Eski Yüz**'ündeki (2017) **Gemisiz** adlı öyküyü de okumasını öneririm. Kitap ve öyküyle ilgili değerlendirmelerim için yukarıya (Pelin Buzluk bölümü) bakabilirsiniz.

Türkiye'ye özgü gündelik saçmanın (absürd) açığa çıkarılması, somutlaşmasıyla ilgili ama bundan çok dilin amaca upuygunluğuyla dikkati çekiyor kitabın üçüncü ve belki de en iyi öyküsü: **Temizlikçi Nazo**. Aziz Nesin çizgisi ve geleneğinde, halktan gündelik sahnelerin anlatıldığı, kökü ta Hüseyin Rahmi'lere giden, Orhan Kemal'le doruk yapan Türkçe yazın silsilesine (kanon) eklemli ama dramatik vurgusu öne çıkarılmış öykü Demirtaş'ı da bu büyük geleneğe bağlıyor. Öyküde önemli olan, hepimize olan yakınlığı, gündeliği paylaşma gücü, toplumsal karmaşamızı (kaos) kavrama yeteneği, bireysel yazgılarımızın rastgeleliğindeki gülmece öğesini yakalama biçimi ve en önemlisi bu rastlantıya zincirlenmiş yazgıdan bir başlangıç, direniş tını (ruhu) çıkarabilmesi... Öyle ya 'Tanrı yoksa her şey olabilir'.

(Öz)yıkım bir ters çevrintiyle sıfırlama, başkaldırma, yeniden kurma düşüncesi ve umuduna dönüşebilir (Benim için en önemli savsözlerden biri, en genel anlamında, 'üretimden gelen gücü bilince çıkarmak'tır). **Seher** kitabının (Demirtaş'ın) genelde zekice kavradığı yer bu. İşsiz kalan, rastlantıyla ölümden dönen, her şeyini yitirme noktasına bir anda sürüklenen Nazo aslında yeniden doğmakta, kabuk değiştirmektedir. Bu öykü önemlidir. Bu direnişte, tıpkı Gezi'de olduğu gibi dili yeni, eğlenceli, esnek olduğunca dirençli, yıkıcı olduğunca yapıcı bir biçimde yorumlamanın payını gözardı edemeyiz. Dehşeti, yokluğu, acıyı betimlemek kolay, bir an için etkili de olabilir ama asla yetmez ve yetmemeli. Dili gündeliği değiştirmenin aracı olarak hep usumuzda ve elimizin altında totalim bir yandan, vazgeçmeyelim, vazgeçemeyiz. Dili hep gündemde tutabilmek önemli, dile suyun, yani en güçlü kimyasal çözücünün sabırlı ama kaçınılmaz çözme niteliğini vermektir bu. Sabah erkenden toplu taşımayla ve anlık kent izlenimleriyle işine giden temizlikçi Nazo kendini bir barış gösterisinin ortasında bulur, yaralanır, çekiştirilir, gözaltına sürüklenir ve yaşamı allak bullak olur. Olur daa.. öykü bitti sanırsınız. Öykü(müz) tam da şimdi başlıyor: "*Ben babamın kızayım. 'Mustang' hayalleri külüstür bir belediye otobüsünün altında son bulan adamın. İşçi bir kadın olarak girdim buraya. Hayatım boyunca hiçbir eyleme katılmadım ama bizim mahallenin başka bir yüzüyle tanıştım burada. Belki çok kalmam cezaevinde ama bu altı ay bile kendimi tanımama yetti. Bir de önemli bir şey öğrendim burada; kararlı ve cesur bir şekilde yürürsen, bazen arabadan daha hızlı yol alabiliyorsun. Benim adım 'Temizlikçi Nazo', bekle beni Ankara.*" (45) *Yalınlığın* güzelduyusal (estetik) gücü üzerine dönüp düşünmeli bi kez daha.

Bildiğiniz Gibi Değil bir küçük gülmece başyapıtı dense yeridir. Dostoyevski uzak çağrışımlı etkilerini, yine ona özgü ama daha gündelik yaşama uyarlanmış yalın biçimiyle ayırımsamamak olanaksız. Sanırım Aziz Nesin'i, okuyabilseydi mutlu kılacak öykü, tüm yaşamı bir film şeridi gibi gözlerinin önünden aksın diye beklerken kendini sırtüstü yerde bulan, sonra kalkıp üç yumurta kırıp kahvaltı eden genç adamın anlatısıyla açılıyor. İşsizdir, biri sorsa gözleri yaşarıp boşanacak, *az önce intihar girişiminde bulundum*, diyecek gibidir. Babası onun İstanbul'da inşaat mühendisliğinde okuduğunu sanıyor. Oysa liseyi bitirememiş, üniversite sınavına da girememiştir haliyle. Kısa bir süre önce üç beş parça eşyasını haciz memurları aldı götürdü. Aslında o bizim düşündüğümüz gibi bir insan değil. Berna'dan önce Nergis'i seviyordu. Seviyordu sözün gelişi, sevmek istiyordu yani. "*İçimden, 'söyle Nergis, ben seni ne çeşit seveyim?' diye geçirdim.*" (52) Öykünün arkası artık karayerginin saçma (absürd), düşlemsel (fantastik), arabesk diliyle okuru gülmekle ağlamak arasında bir yerde mihliyor. Bu, bu bizim, küçük insanın öyküsü ve buna dayanıl(a)maz. Anlatıcı ve yitirmenin dibinde gezinen genç adam, kendini ölü olarak mezarında düşleyip Nergis'e oradan sesleniyor: *Bana mı geldin Nergis? Sen mi geldin Nergis? Yine mi sen Nergis? Yok artık Nergis?* Gerçekten o düşündüğümüz gibi biri değil. "*Ben böyle biri değildim, düşündüğünüz gibi hiç değil. Ne geldiyse Semra'yı sevmekten geldi başıma.*" (55) Semra kim mi? Kendisi bilmese de sevdiği kadın işte. O gün yolda yanında bir herifle görmüştü, eli okşamak için saçlarına kendiliğinden gitmiş ve işte olan olmuştu. Yanındaki adam nedense silah çekip ateş ediyor: "*Ne geldiyse sevdadan geldi başımıza. Kafamda bir mermi çekirdeğiyle yaşamaya mahkûmum şimdi, Semra'nın abisinden armağan. Aklım gider gelir bazen, bazen de gider hiç gelmez. Her güzel gülüş Semra'ya götürür beni. Bir gülüş uğruna harcanmış hayatların muhasebesini tutmaya mecalim kalmadı artık. Bakmayın öyle, bildiğiniz gibi değil hiçbir şey.*" (57)

Kara Gözlere Selam Olsun şöyle bitiyor: "*İşçi minibüsü çamurların içinde ağır ağır hareket ederken Hüseyin başını çevirip arka pencereden son bir kez baktı*

bitirdikleri binaya. Kapısının tam üzerine kocaman bir tabela asılmıştı: “Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi.” Cemal de dönmüş, aynı yere bakıyordu. Bir an göz göze geldiler. Sonra ikisi de suçüstü yakalanmış gibi adeta utançla gözlerini kaçırıp başlarını çevirdiler. Eski püskü işçi servisi çamurlu araziden otoyola bağlanan yan yola çıkınca, taşıdığı sigortalı, kaçak, yaşlı, çocuk işçileri kucaklayıp hüzünlü bir geçmişten belirsiz bir geleceğe doğru hızlandı. Hüseyin içinden kara gözlere selam söylüyordu. Cemal içinden Hüseyin’e ve tabelaya sövüyordu.” (65)

Cezaevi Mektup Okuma Komisyonuna Mektup buruk bir öykü. Öykünün sınırlarında takılı kalmış ama iç paralayıcı...

Denizkızı küçücük bir öykü... Belki insanın en büyük öykülerini en küçük öyküler, belki sözsüz, sessiz öyküler en iyi anlatır. “Benim adım Mina. İki ay önce Suriye’den, Hama’dan yola çıktık. Annem bana sıkı sıkı sarıldı.” (77) Ama Jean Amery’ye dönüp soralım: Olanaklı mı? Anlatılabilir mi?

Aslen Halepli Hamdullah Usta’nın lokantası Hatay’da... Üstüne yok. Rukiye, garson Cuma’nın karısı, iki çocuğun da annesi... Usta’nın da ilk aşkı ama üzerinden çok sular akmış. Halep’teki evlerinden Hatay’a göçüp ustanın kiracısı oldular. İşte bu Rukiye, Halep’e kocasıyla birkaç parça eşya almaya gidip de, Pazar yerinde ‘Allahu Akbar’ diye bağırarak birinin patlattığı bombayla paramparça olan Rukiye. 68 cansız bedenden biri de onunki. “Hamdullah Usta ne cenazesine ne mezarına gitmeye dayanmamış Rukiye’nin. Definden bir gün sonra akşam dükkânın kapısını içeriden kilitleyip ecza dolabında ne kadar hap şurup varsa hepsini yutup içmiş.” (88)

Ah, Asuman! Eğlenceli, fazlası alınmış, Yeşilçam ve arabesk duygu evrenimizi konu alan gülmece öykü. Konuşmalar ve anlatının (ben anlatısı) doğallığı dikkate değer...

Annemle Hesaplaşmalar’ın bitişi de şöyle: “Sonuçta 1981 yılı zorlu bir yıldır bizim için. Ama bütün zorlu yıllar birgün geçiyor, bitiyor be anne. Senin ve bütün annelerin ellerinden öpüyorum.” (109)

Babasının gizli yazarlığını ancak ölümünden sonra keşfeden kızının buruk öyküsü **Tarih Kadar Yalnız**... Onur, bağlılık, anne baba ve çocukları, yalnızlık, vb. üzerine duygusal çeşitlemeler bir tür.

Annesinin gurur kaynağı ve halkının sevgili çocuğu Doktor Bekes, Amerika’ya bir bilimsel toplantıya katılmaya gidiyor **Sonu Muhteşem Olacak**’ta.

Üç şeyle bağlayacağım bu yazımı. Selahattin Demirtaş’ın başında üç köşeli şapka var (yazınla ilgiliyim bunu söylerken):

Aziz Nesin.

Orhan Kemal.

Seray Şahiner.

Üçüncüsüne borcu var mı diye soracaklar olabilir. Yanılmıyorsam dördüncü kitabı olan **Kul** (2017) romanıyla 2017 Orhan Kemal Roman Ödülü’nü bileğinin hakkıyla alan Seray Şahiner, Demirtaş’a öncülük etti güncel yazınımız içre. Selahattin Demirtaş’ın üstlendiği hemen tüm yazınıçi öğeleri, nitelikleri Seray Şahiner ‘biraz önce’ tüm yetkinlikleri ve henüz daha tüketilmemiş olanaklarıyla birlikte sergilemişti olağanüstü biçimde. Yeniden kazanılan, güne taşınan en iyi nelerimiz varsa, örneğin gülmece, yergi, kendinle dalga, kişileştirici özellik olarak konuşma (diyalog), toplumsal tanıklık, direniş tını, vb... İkisinde ortak olan, Şahiner’de öncel ve öncüdür öyleyse. Bu elbette Selahattin Demirtaş’ı tıpkılayıcı, ikinci elden bir yazar yapmaz ve yapmıyor (hiç değilse şimdilik). Ortaya koyduğu ürünler eşdeğerli ve kendi başlarına var olabilen şeyler...

Dilerim **Seher**’in arkası gelir.